

Mírod. O.

4262.

K. T. 105

EGYEDŰL —

BÁN ALADÁR

M. 10. 0.
246 R.

—

EGYEDÜL

EGYEDÜL

BÁN ALADÁR

BUDAPEST
Singer és Wolfner
1898.

Gutenberg könyvnyomda nyomása.

Édes anyámhoz.

Ha le tudnám írni
Minden szenvedésed,
Az egész világon
Siratnának téged.

Ezer könny fakadna,
Ezer áldás szállna
A te gondfelleget,
Hervatag orcádra.

De nem tudlak téged
Szóval magasztalni,
Csak reád borúlva
Áldani, siratni . . .

Új nép.

Az újságok hireit olvasom,
És rám borúl egy néma fájdalom.
Minden betű zord pusztulást beszél :
Piszok, csalás, sötétlő szenvedély.
Árú a szív, a lélek, semmi más,
Nincs szeretet, nincs önfeláldozás.
Ki nem a pénznek él s nem gyűjt vagyont,
Az a tömegnek bamba, sült bolond.
Ki álmok és eszmék tüzeiben ég,
Gúnnyal kíséri azt a csőceselék.
S koldúlva egy betévő falatért,
Ha az öregség már nyomába ért,
Nevetve mondják : Mért nem dolgozott,
Együgyű szívvel mért ábrándozott ?
Lett volna józan és ne halgatag,
Ne kergetett vón dőre álmokat,
Csak, a mi hasznos, az az érdemes,
Ha gyomrod telt, lehet a szív üres . . .

Igaz. Mit ér a szellem fényes álma,
Ha enni kér az éhező családja.
Ki nem tud adni másnak kenyeret,
Az e világból bátran elmehet.
Betölti az teljes rendeltetését,
Ki fészket épít, gyermeket nevel,
S a vész között ad csöndes, enyhe békét
Egy kis családnak dolgos kezivel.

Óh, fáj a kép! . . . boldog családi tűzhely,
Körötte hű nő és vidám fiuk;
Az óra itten észrevétlen tűn' el,
Rózsát terem a hosszú életut.
S míg künn az uccán koldusok didergnek,
Itt minden jó bőségesen kijut.

De hát ki nyújt tapaszt a sebre ottan,
Hol ezrek élnek kínban és nyomorban,
Hol minden szép beszédnél többet ér
Meleg szoba meg egy falat kenyér.
Egyik ábránd honában tévelyeg,
A másik csak övéiért remeg,
Ez ridegen keresi érdekét,
Amaz rajong testetlen álmokért . . .

Kardot nekünk, vértet meg pajzsokat,
Verődjön össze egy erős csapat,
Ki lobogókkal s új jelszók tüzén
Áldozzon érted bátorság, erény!
Álmot, de nagy, hatalmas álmokat,
Melyek raja az égen áthalad,
Hős szárnyaik suhogva verjenek
Lomhúlt sarat, felhőbe tűnt eget!
Ragyogják bé a koldus életét,
A nyomorúltak vérbe fúlt szivét,
Kiáltsanak, zokogva sírjanak,
Szívet-lelket életre rázzanak,
Hogy keljen új nép e korhadt helyén:
Ábrándos, tiszta, bátor és serény,
A ki imádjon — áldva szent neved —
A porban is, szabadság, tégedet!

Utam.

Utálok a divathős, léha népet,
Nem járok a más tiprott nyomdokán,
Megyek, hová szívemnek vágya készítet,
Nem félve, hogy eltévedek talán.
Vezérem az önérzet tiszta lángja,
Meggyőződés és biztos öntudat.
S boruljon rám a kétség éjszakája,
Hitem világa hajnalfényt mutat.

Rohanjon más, a merre kedve hajtja,
Mint lenge szélről fölkapott levél;
Én itt leszek magam, mint szirt a habba,
Körötte bár vihar küzdelme kél.

Röpüljenek fölöttem hosszú évek,
Nem hoz reám egyik se változást.
Hajam fehér lesz, testem gyöngé, vénhedt,
De ifju szívvel várom a halált.

A mért hevülök, nem tűnő lidércfény,
Nem pár mulékony évnek mámore;
Nem járok az ábrándozás vidékén,
Vagyok kietlen tájak vándora.
El-elringathat néha édes álom,
Bohó szeszély, mely fényt lövell felém,
De jól tudom, hogy nincsen e világon
Tartós öröm, kétségtől ment remény.

Kijártam az életnek iskoláját,
Kivettem sok veszélyből részemet;
S ez adta meg utam szilárd irányát,
Mely nyíl gyanánt, egyenesen vezet.
Mégvetve a szerencse tarka fénye,
Nem célom a hatalom és vagyon,
Csak megmaradjon lelkem büszkesége,
S szívem dobogjon bátran, szabadon.

Mig nem alázom önmagam meg, addig
Nem lesz belőlem szolga sohasem,
S elérek a hullámon át a partig,
Hol homlokomra zöld babér terem.
Bár megviselt csalódások viharja,
Megtépte lelkem bú és fájdalom,
Mégsem leszek a sorsnak gyáva rabja —
Fölszálllok a megsebzett szárnyakon!

Távolban.

Elszakítva élek az én szép hazámtól,
Drága szülőföldem völgyétől, halmától,
Hol ismerős gerlek kesergő bűgása
Volt szomorú lelkem lágy vigasztalása.

Ott, a halmok alján, rózsabokrok árnyán,
Fölébredő napnak mosolyára várván,
Elbolyongtam gyakran gondolkozva mélyen
Tűnő boldogságon, szárnyatört reményen.

Jó barátom volt a vigdalú madárka,
Kékszemű nefelejcs érkeztemre vára,
Lehajlott fölém az orgonafa lombja
S borús homlokomat enyhés árnyba vonta.

S most egyedül vagyok tenger-pusztaságon,
Nincsen pihenésem széles e világon,
Mint hervadó virág eltiporva porban,
Idegenben élek búsan, elhagyottan.

Óh, hogy leborúlnék, örömömbé' sirva,
Öletekbe lelkem ha szállhatna vissza,
Hogyha oda vinne sorsom ti hozzátok,
Verőfényes halmok, virágos lapályok!

Egyedül.

Száz indulattól ég a lelkem,
Száz lángra kelt vágy üldöz engem:
Felém ezer szép szem ragyog,
Bolygó utas az éjszakában,
Ha tévedezve jár magában,
Nem lel vezérlő csillagot.

Én is kerestem mindig egyet,
Egy csillagot: örök szerelmet;
De rája szívem nem talált.
Bejártam érte félországot,
Sok tarka halmot, rónaságot,
Sötétlő hérczet és lapályt.

Nem lelheték, ki fölemeljen,
Ha csüggedek a küzdelemben
S ezernyi metsző kín gyötör,
A ki biztatva szólna hozzám,
Fájó sebare enyhet hozván,
Ha elhagyott minden gyönyör.

Keresve egy parányi enyhet,
Ahaszvér szomju kinja kerget,
A kit az Úr megátkozott . . .
De nem találok nyugalomra,
Futok zihálva, roskadozva —
Örök magányra kárhozott!

Carmen Saeculare.

Kevélykedünk, hajh, szörnyű módon —
E századév vívmányiban,
S megvetve mindent, a mi ódon,
Ujabbra vágyunk úntalan;
Fitymálva multak alkotását,
A régi óriásokat,
Tévedt eszünk kis dombnak állit
Egekbe nyúló ormokat.
Mint hangyaboly kicsiny lakója,
Világnak nézzük tömlöcünk,
S ha szárnyaink kissé megoldva,
Azt hisszük: égbe' röpködünk.
Még milliók rabságban élnek,
Szolgái mások érdekének,
S azt véljük: szabadok vagyunk —
S testvériség a jelszavunk . . .

Szabadságnak, testvériségnek
Ragyogva fénylő csillaga,
Lakója fenn a boldog égnek,
Látunk e téged valaha?
Vagy így bolyongunk mindörökre
E nagy, nyomasztó árnyba fődve,
Utálat, félelem között,
Mint látomástul üldözött?
A koldusoknak bús fohásza,
Rabszolga-lelkek jajgatása
Nyög mindenütt s halvány nyomor
Köztünk zokogva kóborol...
A tiszta szívnek és erénynek
Jutalma gúny és rágalom,
S kéjencek és kufárok élnek,
Hódolva szomjas ajku kéjnek
A legszebb rózsaszálakon!...

Mit ér a kincs, a fény, a pompa,
Mit a dübörgő gépkerék,
Ha százak élnek mély nyomorba'
S lázas szemükben lobbadozva
A bú emésztő tűze ég!

Ha a szegények légiói
Helóta-módra tengenek,
S nincs biztató hit, nincs reménység
Kétségbe'séstől, bűntől óni
Ez elnyomott, rab-lelkeket. —
S mi óriási gígaszoknak
Tartjuk magunkat gőgösen,
Kiknek az ég s föld meghajolnak,
S nem áll utunkba semmisem.
Törvényt szabunk a gyors vizeknek,
Legyőzve minden bőszen,
S mélyén a zúgó tengereknek
Számunkra drága-gyöngy terem.
Tudunk hatalmas városokba',
Hol ezrek élnek nyomorogva,
Büszkén ragyogni, fényleni,
De nem tudunk, egy könnyet ejtven,
Busúlni milliók keservén
És emberileg érzeni!

Alföldön.

Innen, az alföldi rónatájak közül
 Lelkem az én csöndes falucskámba röpül.
 Határa elhagyott, fukar földje sovány,
 Csak a veríték dús népének homlokán.
 Hej, de az a barna kenyér olyan édes...
 Oda vágyom házunk szerény tűzhelyéhez.

Bakonyi erdőség lombkoszorús bérce,
 Ostromló viharok, jégverések fészke,
 Ősi fáid közé napsugár se téved,
 Érintetlen szűzként áll ezer szépséged.
 Fönséges magányod örök éjszakáján
 Isten szava zúg a tölgyek koronáján.

Itt vagyok én otthon; köztetek szeretek,
Határtalan erdők, visszhangverő hegyek!
Itt, ha nehéz búnak ereszkedem néha,
Leülök egy régi, mohos omladékra,
És míg körülöttem nyugalom, némaság,
Kisírom lelkemnek nyomasztó bánatát . . .

El a rengetegbe, el a mély magányba!
Csak ott enyhülhet meg, a ki beteg, árva.
A dús rónaföldnek arany-verőfénye
Tündököljön csak a boldogok egére.
Kinek sorsa zordon, sötét felhőbe' jár,
Nem kell annak a szép, mosolygó napsugár!

Te rólad is...

Te rólad is hadd zengjen már az ének,
Első szerelmem, szőkefürtű lány!
Kivel napestig annyiszor holyongtam
Az égbelátó hércsek oldalán.
S ha kergetőzve, csintalan kedéllyel
Egyik szikláról másra szökdelénk,
Vidám dalunknak visszhangzó szavára
Kacagtak a vén hegyek is felénk...

Ti szép idők, ti arany-álmodások,
Szívenrül el miért is tüntetek?
Mióta elszállt ábrándom világa,
Az én szívem oly bánatos, beteg.

Köröttem őszen van, s én busongva látok
Lombot, virágot földre hullani,
S a néma bútól záporként ömölnek
Szememnek forró, sűrű árszélai.

Bejárom sokszor azt a hegyvidéket,
Mely annyi szép emléket rejteget,
S borús szemekkel indulok keresni,
A hol te ültél, azt a kis helyet.
Im itt pihent e hervadt, sárga hant
Apró kezéd, kis könnyű lábad itt...
S oda borúlok keserűn siratva
Az ifjú szív mosolygó álmait!

Csak azt a szót...

Csak azt a szót, azt a nemet
Soha ki ne mondtam volna,
Midőn egyszer rám borultál
Panaszkodva és zokogva.

Ezer véstől félve, gyáván
Megtagadtam, hogy szeretlek.
Ezért lettem boldogtalan,
A jó Isten ezért vert meg.

Március Idusán.

1848—1898.

Nincsen halál, nincsen rabszolgaság!
Csak zsibbadás és tespedő erő.
Kihajt a lomb, kisarjad a virág,
Ha a tavasznak lágy fuvalma jó.
Nem veszhet el egy népnek szíve-lelke,
Ezer bilincs nyugözzze bár soká,
Fölél a vér a már-már hült erekbe',
Ha a szabadság napja süt reá.

Ránk is sütött e naptól egy sugár
Zord tél után egy szép tavasz-napon;
És fölcsapott a szunnyadó tűzár,
Pir ömlött el a halvány arcokon.
Csodás erő, küzdelme gigászoknak,
Ezrek dicső tanúságtétele:
Nem szolgál e nép, bárha rátipornak,
Nem öli meg pokol hatalma se!

Félszázad mult ; fölszáradott a vér,
Fák nőttenek a hőssirok fölött ;
És szebb az erdő, szebb a rónatér,
Melyet a szentelt harmat öntözött.
És az az emlék él most is szivünkbe',
Az ad erőt, ha kétség száll reánk,
E vészüzött nép boldogsága, üdve
Most is az akkor ébredt honfiláng.

És ég a láng, bár lassan, csöndesen,
De biztosan terjedve mind tovább ;
Édes meleg a drága tűzhelyen,
Milliók beszélnek otthonunk szavát.
És ég a láng, mely tél, fagy ellenében
Megedzi a fázékony sziveket,
Mely a viharok s vészek éjjelében
Világító oszlop gyanánt vezet !

Számüzötten.

Mért is teremtet engemet az Isten,
Ha nyugalmat nem lelek sehol!
Miért is él az, a ki számüzötten
Ezernyi véstől sujtva kóborol!

A kedv honából számkivetve élek;
Enyém csak a gond s fénytelen magány.
Mint büntudattól nyughatatlan lélek,
Bolygok kietlen, néma éjszakán.

Magam vagyok: nincsen, ki enyhe kézzel
Vigaszt derítsen rám, ha bánat ér;
Magam kelek zord harcra ennyi vésszel,
Nekem a föld csak bús küzdelmi tér.

Mert bár köröttem milliónyi ember
Sűrög-forog, mosolygva néz reám:
Mit ér, ha pusztaság van a szívemben
S nincs egy tenyérnyi csöndes kis tanyám!

Otthon.

Ez idegen, nagy világból
Oda visz a lelkem távol,
Hol zöldelő halmok tövén
Nádtetős ház borúlt fölém.
Oda szállok ti hozzátok,
Árnyékos fák, vad virágok,
Felejteti bús sorsomat,
Tengernyi sok bánatomat . . .

Itt vagyok a nyájas házba',
Hol jó anyám sirdogálva
Irja nekem a levelet, —
Rája mennyi könnye pereg!
Csöndes a ház, mint a sírbolt;
Hej, azelőtt be máskép volt;
Telistele boldogsággal,
Verőfénnnyel, napsugárral . . .

Most éldegél elhagyottan
Vigasztalan, bús napokban,
Elpusztúlt a háza tája,
Szemefénye, boldogsága.
Beteges is, kedve oda ;
Nem tér meg már többé soha
Szive édes könnyűsége,
Árvák hite, reménysége.

Be szeretnék itt maradni
Gyógyítgatni, vigasztalni,
Leborúlni kebelére,
Fölnevelő két kezére,
S ezer csókkal halmozni el,
Megáztatni könnyeimmel
A kezet, mely éltem védte . . .
Áldja meg az Isten érte !

Zsoltár a pusztában.

Tekints reám, te végtelen nagy Úr,
Feléd eseng a bánat gyermeke!
Feléd, feléd vonz olthatatlanúl
Égő hitemnek lángzó érzete.
Im, mint omolnak sűrű könnyeim,
Hogy összetép a bú, a gyötirelem,
S a míg zokogva zengek, ellenim
Kaczagva hánynak újabb eselt nekem.

Sóhaj, panasz közt múlik éjszakám,
Nytott szemekkel rémet álmodok,
Köröttem néma, hangtalan magány,
Felhők között a hold, a csillagok.
Epedve vár egy fénysugárt szemem,
De oly sötétek fenn a bús egek...
Ah, el nem hittem volna sohasem,
Hogy egykor ily boldogtalan legyek!

Kikért szívemnek vérit áldozám,
Nevetve álltak, hogy baj ért, tovább
S nagyobbitották — sárt dobálva rám —
Ellenfelimnek ádáz táborát.
En meg bolyongok erdőn, halmokon,
Lakozva korhadt tölgyek odviban,
S míg éhezem, a sok galád rokon
Magtáraimból dúskodik vigan.

De csak vigadj, te átkos fajzadék!
Majd földerül a bosszu napja rád,
S ha háborogva megdőrdül az ég,
Villámival bezúzza koponyád.
S midőn minden gaz áruló, kaján
Leroskad az Úr átkai alatt, —
Boldog lesz az, ki bármi vész zaján
Meg nem riadva hozzá hű maradt!

Pohár között.

En is tudnék víg cimbora lenni,
Bánatomat borban eltemetni,
S ha megárad lelkem szilaj kedve,
Kurjongatni táncra kerekedve.

En is tudnék vigadni, örülni,
Rózsaszínű mámorba merülni,
Ha nem lenne lelkemen a bánat,
Mely úgy kinoz, gyötör te utánad.

Cimbalom meg hegedű nótája
Nem hoz derűt lelkem bánatára,
Csak a te bús, halvány arcod látom
Mindenütt e széles, nagy világon.

Mulatozó cimborák zajába'
Leborúlok az asztal sarkára,
S átsírni a víg muzsika-hangon
A te fájó zokogásod hallom . . .

Neked mondok hálát...

Neked mondok hálát,
Hogy még el nem veszttem
Örökös bú-gondban,
Sötét gyötrelemben.
A te szerelmed lett
Beteg lelkem szárnya:
Te tettél boldoggá
Falu szép leánya,
Viruló rózsája!

Neked mondok hálát,
Hogy el nem merültem
Az élet sarában,
Lelket ölő bűnben.
Éjjeli tivornyák
Hervasztó hevébe'
A te szelid arcod
Mosolygott élémbe
Szerelemben égve.

S habár évek multak,
S messze vitt a sorsom,
Drága képed most is
A szivemben hordom.
Te boldoggá lettél
Puha fészek árnyán,
Én meg itt maradtam
Elhagyottan, árván
Életem pusztáján.

Áldom azt az órát,
Mely hozzád vezetett,
S először érinté
Ajkam kis kezedet.
Tőled kap fényt most is
Sorsom éjszakája,
S beragyogja eget
Multam boldogsága,
Édes emlékezet
Nyájas holdvilága...

Félhomályban.

Köröttem szürke, félhomályos árnyak
Búsan sohajtva és suhogva szállnak ;
A sűrű felhőn tévedezve jár
A sárga naptól bágyadó sugár.

Izzó fejem meg elkábítva szédül
A puszta tájék fojtó légkörétül.
Szívembe' félig vert tör kinja van :
Kétség, remény közt várok úntalan !

Óh, szállj ki már az ég sötét boltjára
Aranyszemű nap tündöklő sugára,
Hogy, melyre lelkem hön epedve vár,
Rám is ragyogjon éltető sugár.

És, hogyha nem jó fénye szebb napoknak,
Mintsem e szürke ködbe' hánykolódjak,
Borúljon inkább rám az ég maga,
Mély, áthatatlan, örök éjszaka!...

Csüggedés perceiben.

Mint névtelen szolgái Fáraónak,
Piramisokhoz hordjuk a követ,
S e kőhegyek bár évezrekre szólnak,
Lesz-é, ki egykor minket emleget?
A hangya-nép megfordul-é eszében,
Mely vére árán rakta e falat,
S hogy mennyi kín van eltemetve mélyen
Egy ily mogorva óriás alatt?

Kik izzadunk nehéz igába hajtva,
Csak egyszerű közemberek vagyunk.
Szár az kenyér, egy szűk viskó nyugalma,
Ez a mi vágyunk, ez a birtokunk.
Virágos kert, kényelmes, drága hajlék,
Fény- és örömben átvigadt napok:
Azoknak szól, kiket nem ért vihar még,
S arany-bölcsőnek selyme ringatott.

Dolgozva, megalázva, nélkülözve
Evezzük át az ifjuság tavát,
Nincs részünk a napfénybe' és örömbe',
Szemünk csak a kétes jövőbe lát.
Alig tudunk pár lépést tenni és már
Tövisre hágunk, bárhová megyünk,
Ifjú szívünkben ekkor lenne hév nyár,
És mindenütt fagyos telet lelünk!

S így tengve, egypár évtized letűntén
Fáradt fejünkre hull a szürke dér,
S egy elveszített, hosszú élet üdvén
Bú száll fölénk be nem tölt vágyakér';
Látván: mi dőre, kába volt az álom,
Mely kín, nyomor közt fénnel biztatott...
Koldús lesz az örökre a világon,
A ki a sorstól csak reményt kapott!

Az igazságról.

Piszkos haszonvágy és falánk önérdék
Máskál közöttünk minden útfelen;
S a kapzsi lelkek, hogyha célhoz értek,
Már új haszonra lesnek éhesen.
Vásári láрма minden uccasarkon,
Kufárhadaknak nyüzsgő tábora.
A rút csalárdság győz a földi harcon,
A jó nem érhet győzelmet soha.

Kik nagyra törnek tiszta vágy hevéből,
Megvetve hasznót, önző célokat,
Fejük kinokban elkábitva szédül
Gúny, rágalom és üldözés miatt.

Ki megtagadja önnön keble vágyát,
Másért od'adva lelke kincseit,
Szívén levertség bús felhője száll át,
Hogy őt mégis keservvel illetik.

Oh, a gyűlölség átkos fajzadéki
Minden nagyot megölnék jókorán!
S e had világát mindazóta éli,
Mióta ember van a föld porán.
E fajzatoknak pártütő kezétül
Vértől pirosló lőn a Golgota,
E bűn miatt az élet elsötétül,
Miatta még az ég is mostoha!

Óh, hány nemesnek láttuk elbukását,
Ki bűnt nem ismert s mindig jót teve;
S fölötte mennyi léha gúnyolását
Hallók, mig vérzett átütött szive.
És hány galád, ki csalt, rabolva gyilkolt,
Tánclejtve itta gyöngyöző borát:
Felhőtlenül mosolygott rá az égbolt,
Nem ismeré az élet száz baját.

... Kell, kell egy édes, szép hazának lenni,
Hol az igazság diadalt arat,
S a szív magasra vágyó gerjedelmi
Nem hamvadoznak átkos gúny alatt.
Hol égi fénybe vész az éj homálya,
S meg nem busít e romboló tusa,
Hol rendületlen sziklaormon áll a
Dicső igazság vára, trónusa!

Az Úr haragja.

Az Úr haragja zúg a fergetegben,
Az ő dühétül ing a sziklabérc;
Tölgyek, fenyők kidőlnek egy szavára,
Habár szilárdak, mint a tiszta érc.
S bűnért haragvó keble sóhajára
Leroskadoznak büszke városok,
És pusztaságok pusztasága lészen,
A merre bús haragja átrobog.

Az ő haragja volt, mi porba dönté
Athén, Babilon, Róma városát,
Ez verte vissza Áttiké határin
A nagyravágyó Perzsa táborát.
S ha bűn, ha dac, ha szenvedély szelében
Kihamvadott a tűz oltárain,
Az árulók, a pártütők szívében
Hogy sirt a bú, hogy jajgatott a kín!

De mindhiába! mert a lázadókat
Habár ezer baj terhe zúzta szét,
A rút bűnöknek százkarú polipja
Megint felüti szörnyeteg fejét.
S a vész után a rom közül kimászva
Ordít az ember újra lázadón:
»Nem engedné a bűnnek győzedelmét
A zord egekben Isten hogyha vón!

Csak bős elemek fékevesztett karja
Rontott reánk, míg kéjbe' szunnyadánk,
Legyőzhetetlen őserők hatalma
Rombolta össze viruló hazánk.
Nem az igazság égi szent bírása
Hozott törvényt, mint elhiszik sokan,
Vak sors hatalma, romboló viharja,
A mi fölöttünk zúgva elrohan.»

Melléből omló vérbe' fuldokolva
Igy hörg az égre támadó titán,
Lesújtva, mint a rétek vadvirága
Dúló, fagyasztó őszi szél után.

S míg átkozódva fetreng ott a sárban,
Az ég fölötte ismét elborul,
S nagy, mozdulatlan, szürke köd sötétlik
Vészt jósolón a mennyek boltirul.

... Óh térjetez az Úr szent hajlokába,
A míg ki nem tör az a vad vihar,
És úttalan, mély rengeteg ködébe
Vak éjjeleknek árnya nem takar.
Mert hogyha újra bűsz haragja támad,
Mint nap hevétől olvadoz a hó,
Dörgő-szavára semmiségbe roskad
Minden hűletlen, balga lázadó!

Halottak napján.

Édes anyáimhoz.

Nincsen olyan óráim, nincsen olyan percem,
A melyben ne volna a te közeledben
Multamat sirató búbanatos lelkem.

Odaröpül hozzád, csöndes kis szobádba,
Ott ragyogott rám a boldogság világa,
S ott lettem én egykor, veled együtt, árva.

Együtt virasztottunk kinos éjszakákon,
Mig leszállt reája az örökös álom,
Ki egyetlen védőnk volt e nagy világon.

S nem tört meg a lelked ott a sírhalomnál;
Habár olyan lettél, mint árva virágszál,
Nekünk minden gondban vigasztalást adtál.

Oda viszen most is lelkem szárnya: búja,
Hogy a te hűséges kebledre borúlva
Magamat te nálad kisírhassam újra.

S a míg más ma gyászol fényes mécsvilággal,
Mi egymáshoz szállván, csüggedten és árván,
Gyászolunk szívünknek sötét bánatával . . .

Az öreg nemes.

Öreg nemesember a kocsmá szugában
Fejét két kezére hajtja nagy buvában,
Körülötte vígan huzzák a cigányok,
S isznak, kocintanak ifju uraságok.

... Azelőtt de más volt, tüzesebb a nóta,
Mostan olyan, mintha temetésre szólna,
A mikoron még csak neki muzsikáltak,
Hej, de több is volt a lelke a nótának!

Világos viradtig muzsikaszó járta,
Nem volt hangosabb ház hetedhét határba',
Régi magyar módra ettek-ittak bőven,
Volt élet a szérűn, jóbor a pincében.

Hej, de vége is lett a vidám napoknak,
Pince és kamara be hamar kifogytak.
Idegen kezekre szállt az ősi jószág,
Nem maradt belőle más, csak az adósság.

Elbúsul az öreg... oda száll a lelke,
A hol más vet-arat, a róna telekre,
Ezer édes emlék tája ül reája,
S fájó könytül ázik bánatos orcája.

Ugy hallja, mintha a nyáj kolompja szólna,
Mikor fülébe sír az a rezgő nóta,
S a mint oda borúl az asztal szélére,
Még a cigánynak is köny szökik szemébe.

Oda megy melléje, nótáját elhúzza,
Ugy sír, úgy kesereg a hegedű húrja,
Szívesebben húzza, mint *ott* a hasznáért,
Régi urasága csak egy jó szaváért!

Vágyaim.

A fény, dicsőség vágya nem vonz
Lidércvilággal engemet;
Tudom, hogy fenn a bérctetőkön
Árnyékre lelni nem lehet.
Az égető nap lánghevében
Eltikkadunk az útfelen:
Örök verőfény ülte bérce
Viráglevélke sem terem.

A gazdagságnak vágya sem bánt,
Hiszen tudom, mit ér a kincs!
Minél nagyobb a garmadája,
Annál nagyobb a rabbilincs.
Éjjel nyugalmad elrabolja,
Nappal vigalmad rontja meg;
Tolvaj kezétül óva kincsed
Szived szorongva fél, remeg.

A szent elégülést hívom csak
Kicsiny lakomba társamúl,
Legyen vezérem, hogyha bú ér
S keservek árnya rám borúl.
S habár Tokaj nem terme nékem,
S nincsen hatalmas asztagom,
Legyen pohárka jó borocskám
S izes kenyér az asztalon.

S ha pályaútam megfutottam
Szerény magányba', zajtalan,
Másoknak üdvén fáradozva,
Munkában élve úntalan,
Leszen talán, ki megsiratra
Befogja megtört szememet —
S virágot ápol hű kezekkel
Siromon az emlékezet!...

Küzdelemben.

Még büszke szívvel, nem lankadt izommal
Győzöm le útam forгатagjait
S a küzdelem nem kishitűn remegni,
Hanem remélni, bizni megtanít;
Még annyi vágy, még annyi szent kívánság
Ragadja lelkem szárnyas óhaját:
Álmok, remények rózsafellegéből
Mosolyg az élet tündökölvé át.

De, míg virágok bűvös illatában
Evez hajócskám át a tengeren,
Amott hinárok mélysötét színükkel
Vészről, halálról zúganak nekem.
S im, bús sirályok gyűlnek most egemre,
Villám cikáz a messze partokon,
S a míg fáradva küzdök egymagamban,
Nincs egy barátom, nincs egy hű rokon!

Majd bőszi viharba szaggatott ruhában,
Födetlen fővel nézek könnytelen;
Fölöttem örült harc az elemek közt,
Búsult moraj zúg a tengerbe' lenn.
Kétségbeesve ugranám a habba,
Ha nem vigasztal egy édes remény:
Áttörve minden vészen és homályon,
Himes, virágos partra érek én.

. . . Madárseregtől népesült vidékre
Kikötve immár roncsolt kis hajóm,
S a zord időt most elfeledni térek,
Csendben nyugodni, boldog-álmodón;
S pihenve tarka, csermelyfolyta réten,
Megzengem a bőszi, vad hullámokat —
S erdő, mező, mint rég ismert barátját,
Dallal, virággal, árnyékkal fogad!

Hazámhoz.

Hazám, te annyi vész dühétől vert hajó,
Sorsod bőszen tengerén viharba' hánykodó,
Elérsz-e egykor a nyugalmas révbe majd,
Vagy ádáz végzeted sötét örvénybe hajt?

Mióta rajtad él e pártos, büszke nép,
Örökkön zaklató harcok viszálya tép,
Vér hulla mindegyik rögödre, s tört szívek
Virágos halmaid fokán hevertének.

Az Úr elé megyek, oltára zsámolyán
Imádkozván sirok miattad, én hazám,
Kit szidnak úntalan s gyűlölnék oly sokan,
Kiért szenvedtek és meghaltak annyian.

Im néked áldozom szívem keserveit,
Küzdelmes életem vágyát, reményeit,
Nagy hőseid gyanánt, kik éltet s drága vért
Örömmel adtanak te megváltásodért!

Csendes boldogság.

Csendes, nyugalmas boldogságra vágyom,
Hol teljesül a szívnek álma mind;
Hol rózsza nyíl, madárka zeng az ágon,
S reánk mosolygó napsugár tekint.
Hol fénybe' fürdő lombok hűvös árnyán
A lengeteg szél szárnya megsuhan.
A szép természet hű ölébe' vágnám
Te véled élni, lányka, boldogan.

Ifjú vagyok még, csak kevés tavasznak
Virágfakasztó keble ringatott,
S habár nyomor, kin, inség rám rohantak,
Láttam sok tiszta és derűs napot.
A szerelemnek édes istennője
El nem hagyott egy pillanatra sem;
Ő volt, ki éjjel álmaimba szótte
A te viruló képed, kedvesem!

S te vagy azóta kísérőm, vezérem,
Te vagy reményem, boldogságom is.
Átküzdök én száz tomboló veszélyen,
A míg a te szerelmed szárnya visz.
Csöndes, nyugalmas fészek enyhe árnyán
Vágyom pihenni, vészüzött madár;
Ez álljon, mint hajó a tenger árján,
Zajló habok hulláma vívja bár.

És zúghat künn a bűsz vihar, csak itt ben',
Itt a szivemben legyen béke még!
El nem bukom az életküzdelenben,
Mig te maradsz számomra menedék.
A te sötétlő, mély szemedben ott van
A csillagos és holdas ég maga...
Nem, nem vagyok én addig elhagyottan,
Mig rám ragyog e fényes éjszaka!

Tovatiünt álmok.

I.

Egy hét előtt még érted lelkesültem
S ma már szerelmem hervadó virág,
Egy bús sohajban s egy fájó könnyűben
Elszállt a bánat és szerelmi vágy.

Nem fáj, hogy immár benned is csalódtam
És a szivemben mélyebb lett a seb,
Csak az kinez, hogy e sötét valóban
Egy napsugárral újra kevesebb!

II.

Szivembe' fájó érzeleni dúl,
Ha rád tekintek, kedvesem.
Mint lomb lebul a fuvalomtul,
Szerelmünk is halálnak indul —
S ki nem virulhat sohasem!

Már nem hevít a lázas álom,
A sok bohó szerelmi vágy.
Hogy balgatag voltam, belátom,
Immár csak enyhe csöndre vágyom:
E fáradt szív pihenni vágy.

Oh, vége, vége mindörökre!
A büszke tűz kihamvadott.
S mely egykoron az égre törve
A fényes napsugárt ölelte —
A szárnyaló dal is halott . . .

Visszatérő álmok.

I.

Nesztelen szárny suhanása,
Puha kis kéz simítása,
Ezüstszínű fátyol széle,
Liliomok csókja ére.

S elfogott egy bűvös érzet,
Mondhatatlan, szent ígézet.
És szivemben édes bánat,
Fájó öröm vágya támad.

Valaki most erre haladt
Illatozó hársak alatt,
Aranyhárfa a kezébe' . . .
A dal mosolygó tündére!

II.

Megpenditem hát újra lantom
És zengek ifju álmokat!
Dalolni vágyik ajkam ismét,
S meg-megremeg a szívem is még
Ábrándos, méla bú alatt.

Im ablakom előtt az ákác
Susogva reszket szüntelen.
S apró kis lábak nyomdokától
Zizeg a kék kakukfű távol:
Halk szél sóhajt a berkeken.

Az égen rózsás felleg úszik,
Hűs harmat hull a földre le . . .
Oh, üdvözölt légy, édes álom,
Én visszatérő boldogságom:
Költészet ihletése te!

A hős.

Kiáll a vérmezőre büszkén,
Kit nem riaszt a harci vész,
S száz baj között előre törvén
Ő lesz a győztes, hős vitéz.

Ki nem remeg a vad vihartul,
Ringó hajóra száll vakon
És, míg körötte vészes ár dul,
Győz millió habtorlaton.

Kit nem ijeszt meg álnok ármány,
Fondorkodás, vak gyűlölet,
Az élet tomboló tusáján
Ül győzedelmi ünnepet!

De legdicőbb lesz az a bátor,
A ki lenyügzí önmagát
És, mint vasizmu gladiátor
Saját szívével vív csatát.

Bár nem dicséri hódoló had,
Nem zengi büszke hősi dal,
És jeltelen kis sirba' porlad, —
Övé a legszebb diadal!

Gyilkosok.

Az egyik öl: börtönbe véle,
Vessétek őt a kínos éjbe,
Szenvedjen ott a föld alatt
Az iszonyatos bűn miatt.

A másik öl: ne bántsa senki,
Ki merné őt bilincsbe verni,
Ki mondaná, hogy vétkes ő,
Hisz nem bűnös törvénszegő.

Amaz gyilkolt, miként vadállat,
A vér is ím kezére száradt,
S ez, mint finom emberhez illik,
Társát szép csendbe' marta sírig...

A gyári munkás.

Mellébe féreg szállt a gyári légből,
Arcára szürke hamuszín tapadt;
Gépek zajátul elkábitva szédül,
Nyomorba' teng sok hosszú év alatt.

Viskóba' látta meg a napvilágot,
S e pillanattól fogva szenvedett,
Télen fütetlen kunyhájába' fázott
És nyáron át tűrt izzó meleget.

Gyermekkorától kezdve kába zajban
Töltött keserves éjszakákat át,
Nem láthatá, mint kél a rózsá-hajnal,
Nem hallhatá a madarak dalát.

Már elcsigázva görnyed vézna teste,
Köhögve jár a gyárba reggelen,
S ha újra itt a nyugodalmas este,
Haza botorkál lassan, csendesen . . .

S egy reggelen rá mindhiába vártak,
A bús öreg sokáig elmaradt;
Pedig tömérdek dolga volt a gyárnak,
A munka gyorsan, lázasan haladt.

A durva főnök szidta, káromolta,
A gépkerék zörögve zakatolt;
A vén munkás meg otthon egy szugolyba
Zihálva és zokogva haldokolt . . .

Nem ezt kerestem...

Nem ezt, nem ezt kerestem én te benned!
Üde tavaszt, napfényes álmokat!
S hogy megnyilott előttem ifju lelked,
Csak hervatag, homályos ősz fogad.

Derült, mosolygó gyermekszívre vártam,
Mely illatot, költészetet lehel;
Hogy megfürössze lelkem napsugárban
S virágokkal, fénnel borítson el.

Rajongani, epedni vágytam érted,
Regés idők lovag-költőjeként;
Szelid kinnal kísérni lenge lépted
S kezedből nyerni bűt avagy reményt.

S hiába minden! Mért is ismerém meg,
Hogy szived is letarlott pusztaság,
Hogy belsejében lelked gyökerének
A nagyravágyás, érdek férgé rág.

Bűbájos arcod mért is nem kerültem,
Gyötrődve érted únos-úntalan:
Reménybe, kéjbe, vágyba elmerülten,
Epedve, édes kínba', boldogan!

Egy barátom jegyváltásakor.

Ries Ferenchez.

Elmégysz közülünk biztos révbe jutván,
Hol nyugalom és boldogság fogad,
S a kis fészeknek csöndes, lágy ölében
Felejtet a vidám barátokat.
Csengő pohárnál, nótázó cigánynál
Köszöntjük gyakran a reg bíborát;
De ha magányos, szűk szobánkba térünk,
Fájó örömmel gondolunk reád.

Kik céltalan s tanyátlanúl bolyongunk,
Mámorba rejtjük titkos bánatunk,
Epedve egy nem ismert, drága lényért,
Kit keresünk, de nem találhatunk.
Te rá találtál hű lelkére annak,
Ki földeríti majdan otthonod;
A nagy világ számodra pusztaság lett, —
Világodat szivedbe' hordozod!

Legyen derűs az út, a melyre léptél,
Ne fődje be a gondfelhő soha,
Árassza el enyhítő, tiszta fénnel
A szerelem és hűség mosolya.
S ha megpihensz nyugalmas otthonodban,
Hol a boldogság napja rád ragyog,
Gondolj ránk is, a kiknek pusztá élte
Örömtelen, hideg és elhagyott...

Tünő szerelem.

Szétfosladoznak, mint köd napsugárnál,
A szerelem tünékeny álmai!
Bimbói közt alig hogy andalogtál,
Már kezdenek virági hullani. —

Emlékezem jól: rózsza nyílt az ágon,
Madárdaloktól hangzott a vidék.
Te mosolyogva ültél egy gyepágyon,
Én meg kezecskéd fogva térdelék.

A rózsza nyíl még, csattogó madárdal
Megcsendül most is még a fák közül.
Te nem vagy itt csak ajkad mosolyával,
Te hagytál el csak engem hűtlenül!

Hiába foly...

Hiába foly már a könnyed,
Meg nem gyógyítasz soha többet.
Tudom: az a könnyhullatás
Nem egyéb, mint képmutatás.

Hagyj föl a színlelt könnyekkel,
Mosolyogva szakadjunk el.
Neked több egy diadallal,
Nekem csak egy fájó sebbel...

Betegem.

Lágyan simítja homlokom kezéd,
S míg lázban égek, halkán kérdezed:
Mi fáj, hol éget, mondd meg, én fiam;
Hisz tűzbe' vagy, gyötrődöl úntalan,
Melled, fejed, vagy a szived beteg?
Óh, mondjad, rajt' talán segíthetek.
Elcsókolom a kint, és könnyemen
Számodra tán gyógyító-ír terem.

S így szólok én: Óh, drága. jó anyám,
Én nem tudom, mely átok szálla rám,
Csak azt tudom: egy lányka elhagyott,
S azóta szüntelen beteg vagyok. —

Anyám lehajtja ekkor bús fejét
S könnyezve szól, törölgetvén szemét :
Mindent megenyhít gyöngé két karom,
De azt a bajt meg nem gyógyíthatom !

Magam vagyok ismét...

Magam vagyok ismét ; elhagyott az álom ;
Senkim sincsen, senkim e rideg világon.
Ugy vagyok, mint ősszel a virágtalan fa,
Mely utszélen búsul levelit hullatva.

Az én lelkem is már kopár, virágtalan,
Mint öreg emberé, kinek csak multja van.
Lehajtom fejem, mint szomorufűz ága.
Siratlak, álmain eltűnt menyországa !

Mért is nem maradtam férfikorban gyermek,
Hivén délibábos vágynak, érzelemnek ;
Mért is nyílt meg lelkem gyilkos igazságnak,
Virágot hervasztó tüzes napsugárnak !

Tündökölne szívem derűs égboltjára
Szelid holdfény nyájas, reszkető világa,
Járna hozzám éjjel, bűvös csöndességben,
Tündérek csapata halkán, észrevétlen.

Jönne el egy szőke kis lány alakjába'
Ábrándos lelkemnek Tündér-Ilonkája!
Szerelem csillaga tengerkék szemében,
Olvadozó dallam zengő beszédében.

S maradna mellettem örökre, a síríg,
Mignem fáradt szemem álomra csukódik,
Ringató karjában mulnék el csöndesen,
Mint haldokló lepke a rózsalevelen...

Tavasszal.

Lehányta már a föld a tél bilincsét,
S megint kisarjadt fű és száraz ág;
Virág nyílik a völgy ölében ismét,
És árnyasak a szélringatta fák.
A földmives, elhagyva téli vackát,
Ekéje szarvát fogva fütyörész;
A nyájakat himes mezőre hajtják,
A pásztor is dalolva heverész.

Minden virul. Még ott, a sirházba',
A temetőbe' is szebb már a hant.
Barkás a gyászt jelentő ciprus ága,
És ibolyák fakadnak ott alant.
A holtak is tán érzik, hogy a földön
Új, boldogabb élet fuvalma száll,
És fáj nekik a nyirkos, néma börtön:
Hideg bilincs, derűtlen éjhomály.

A természetben nincs halál sehol sem,
Örökkön él, mi hozzá visszatér.
Nem vész el egy kis szélhajtotta porszem,
Nem semmisül meg egyetlen gyökér!
Az hal meg csak, minek nincs földi teste,
Az eszme, ha a szív mélyén maradt,
Mely nincs leírva, nincs vászonra festve,
Mely élt s meghalt velünk egy perc alatt.

Ezért üz hát a vágynak szomja minket,
Hogy eszméink alakot öltsenek.
Fészket rakunk, neveljük gyermekinket,
Vagy kergetünk dicsőséget, nevet;
Vagy a sziveket gyújtjuk égi lángra,
Mig a közért harcolva vérezünk —
S ezért halunk hitetlen, zord magányba',
Ha céltalan s üres az életünk!...

Látogatás.

A szerető szívnek nincsen nyugalma,
Éjjel-nappal gyötri féltő aggodalma;
Elhagyja a rejtett, zajtalan kis fészket
S bejárja lelkén a kéklő messzeséget.

Édes jó anyámnak magányos lakába
Szintén betoppant egy tündér kicsi lába.
A szeretet volt, ki halkán lehajolt rá
S jóságos szavával inígy szóla hozzá:

Hagyd el az özvegyi, könnyáztatta párnát,
Bontsd ki érzelmeid aranytollu szárnyát,
Fiadhoz siess, ki messze idegenben
Maró tűzü lázban hervad enyhületlen.

Siess, röpülj hozzá, légymeleg kezeddél
Homlokán a bánat redőit simítsd el,
Azt a sötét felhőt oszlasd róla széjjel
Anyai szivednek áldó napfényével

Igy szólt. S egy gyötrelmes, zivataros éjen
Megjelent jó anyám nálam észrevétlen.
Fölém hajolt néma búba', haloványon,
Könnyének harmatja csillogott az ágyon.

S ott maradt mellettem, míg a kelő reggel
Ott lelte aggódó, könnyben uszó szemmel;
Ott találta édes, biztató szavával,
S bevonta mosolygó, aranyos sugárral,
Menyországból küldött fényes glóriával!...

Szikla-rózsák.

I.

Utam homályos, zord vidéken
Ijesztő bércek közt megyen;
Fényes sugárka sincs az égen,
Virág se nyíl a völgyeken.

Köröttem minden oly sötétlő,
Sivár, kietlen, fénytelen...
De szikla-rózsák télizöld nő
A bús, mohlepte bérceken!

II.

Ködös, homályos bércre hágtam,
Körültem éji bús magány. —
Ah, minden öröm és reménység
Magamra hágy ez éjszakán!

S midőn a büszke bércek ormán
Feltűnt a fényes, tiszta nap,
Akkor látám: a hegy tövében
Rózsák, virágok nyílanak.

III.

A szikla mélyiben, hová
So'sem tekint az ég,
Örök halálba hívogat
A bús, sötét fenék...

De míg a mélyből rémesen
Mered felém a vész,
Amott a szikla szélein
Kis zöld virág tenyész!

Békóban.

Itt állok ím, fejem lehajtva, búsan,
Köröttem néma, daltalan határ ;
Fölöttem árnyék, csüggeteg ború van,
Felhőbe' jár a bújdosó sugár.
Magam vagyok kietlen pusztaságon,
E sűrű felleg, lomha lég alányom,
Mint száradó fenyőnek ágai,
Lehajlanak a lelkem szárnyai.

Gyökér a lábam, lankadt ág a lelkem,
Mozdúlhatatlan kín az életem !
Ki zárt ez undok, szűk békókba engem,
Honnét ez a meresztő gyötrelmem?
Mért nem levék csapongó sasmadárrá,
Röpülhetnék ismértelen világgá,
Mig elpihenne bennem ez a kín
Derűs vidék virágos halmain.

Lekötve tart örökhatalmu végzet,
S nincs bájige, a mely feloldana.
Szép messzeség, virághozó tenyészet
Át nem karolsz meséiddel soha!
Kikél a mag, fává leszen idővel,
Sívó homok kemény ölébe' nő fel,
S hiába vinnék hűs ligetbe át, —
Nem pótolná veszendő otthonát!

Igy teng a bércek mesztelen tetőjén
Szélültetett, sápadt fasarjadék;
Hiába éri harmat és verőfény,
Görbedt az ág, elsatnyúlt a derék.
Hiába nyesné gondos újjú kertész,
A vézna fácska gyöngé korban elvész,
Nem hajtva sarjat, lombos ágakat.
Elpusztulván kegyetlen sors alatt!...

A verébhez.

Kóbor madárka, üldözött veréb,
Jer, ülj kezemre, szállj már közelébb.
Ne félj, nem mondlak szentelennek én,
Hogy élni mersz és meg nem fagysz, szegény.

Az emberek, ládd, szidnak úntalan,
Pedig közöttük mennyi léha van!
Te künn didergesz itt a hidegen,
Mig ők mulatnak a szobába' benn.

Neked ha jut egy avas árpa, zab,
Ha egy szemecskét lelsz a hó alatt,
S meleg sugár is téved néha rád,
Betölti szíved minden óhaját.

Vigan csipegve szállsz az égre fel,
Imádkozol, a mint tőled kitel;
Mig itt az úr, henyélve pamlagán,
Káromkodik a dús ebéd után.

Ha több falatra bukkansz néhanap,
Ki lenne akkor nálad boldogabb?
Társid csapatja meghívást se vár,
Oda röpül a sok kis proletár.

Nálunk meg úgy megy, művelt körbe', nézd :
Kiássa egyik a másik szemét
És kéjelegve bársony-ágyba' hál,
Mig milliókat öl az éhhalál!

Igyunk, barátim!

Igyunk, barátim, míg szilaj vér
Lázong erünkben féktelen!
S szép asszonyér' meg szép leányér'
Még lánggra gyújt az érzelem.
Temessük el a telt pohárba,
Ha a szivünkben gond fogan,
Es a barátság hajlokába'
Eljünk vidáman, boldogan.

Bolond, ki mindig arra gondol,
Mitől komorrá lesz a lét,
S menekve bűtől, fájdalomtól,
Nem élvezi a hegy levét.
Bolond, ki szidja a világot,
Míg rajta szép asszony terem,
S szívében érzi még a lángot,
Ha rá tekint a lányi szem.

Legyünk vidámak ; mért busúlnánk ?
A búból úgy is sok kijut.
Higgyük, hogy új tavasz derül ránk,
Feledjük el a régi bút.
Feledjük el, hogy nemzetünkön
Egy ezredévi bánat ül,
S e sorsa-vert hazán örökön
A multak gyásza feketül.

Feledjük el, hogy annyi ember
Bús, elcsigázott pária,
S megverve kínnal, gyötrellemmel,
Jobb lenne sirba szállnia.
Igyunk hát míg a büszke véren
Szilaj kedv láza tombol át,
És boldog legyünk egészen —
Egy pillanatra legalább !

Kétség között.

Mint Üdvözítőnk korbáccsal veré ki
Szent templomából a szatócsokat,
Ugy kellene az eszmék csarnokából
Kiűzni a lélekkufárokat.
Istentelen gazemberek hadával
Van telve immár minden, a mi szent;
A nép szívében férgek serge hemzseg,
Halotti szag a palotákba' fent.

Hová rohantok örült hajsza módján?
Örvény morajlik im előttetek!
A lélekben hát senkisé is hiszen már,
Pokolt, mennyet, mindent feledtetek?
Láttátok ősi országok bukását,
Hallottátok leöltek jajszavát,
Tapostatok ártatlanok szívére:
Nem rémit a sok könny, e néma vád?

Leszúrta már sok gyermek édes apját,
Leányát ki eladta, volt anya,
Mérget adott be esküdt hitvesének
Sok elvadúlt, dühöngő bestia.
Volt olyan is, ki árva gyermekeknek
Kivette a szájukból kenyerét,
És gazdag ember, a ki pénzsovárgón
Megrablá a halottnak tetemét...

Mért volt hát a keresztnek áldozatja,
A Legnagyobb mért halt a szörnyű fán,
Mért kelle a legáldottabb anyának
Mély búredőt viselni homlokán?
Mért hoz halált most is oly sok nemesre
Az élet, ez az átkos küzdelem,
S miért kell annyi szívnek összetörni
Csalódottan s örök-reménytelen?...

Üldözve.

Meg akarnak fosztani becsü-
letemtől, én szomjazva futok.
Zsoltárok könyve, 61.

Kicsiny csapat; nyomában álnok ellen;
Sötét bozót amottan rejtekül.
Hajrát kiált száz ajk a zord hegyekben,
S a gyér csapat lihegve menekül.
Halvány az arc, a szembe' borzalom gyúl,
A szívbe' meg már-már kétségbe'esés.
Mikor leszünk ez üldözés zaján túl? —
Ezt kérdik, míg szemük egymásra néz.

Üldött csapat, mely futsz ezer veszélybe'
És életednek megnyugvása nincs,
Fuss, bár szived repedjen meg beléje,
Nincs átkosabb, miként a rabbilincs!
Fuss, míg a lábad vinni tud, s a lelked
Ki nem szakad keblednek mélyibül.
Jobb lessz a porba haldokolva esned,
Mint hódolnod gyáván, hitetlenül.

Amott, az erdőn, durva bérceken túl
Tündéri szép, bűbajos éden áll,
Hol ezer édes díj fogad jutalmúl,
Hol nincs veszély, nincs fájdalom, halál.
Eléritek, ha minden összefogva
Pályátokon hiven kitartotok,
S ha túlhyomó erőszak eltiporna,
Föltámadás leszen jutalmatok!

Hadd ülje csak mámor zajába veszve
Az elvakult ellen a diadalt;
Legyen kivert koldús a szív, az eszme,
Ne higgyétek, hogy a remény kihalt!
Megölve bár a test, a vér kiontva,
A lélek él s föl a magasba száll,
S ott írja rá tündöklő csillagokra:
Győztünk! eszmék honába' nincs halál!

Pályám bére.

Bolondnak tartják azt, ki mélyen érez,
S kész a közért áldozni önmagát;
És nem szegődve léhaszívü néphez,
Csapástalan tájon halad tovább.
Bolondnak tartják, a ki készakarva
Nem a rózsás, — tövises útra tér,
S míg más vigad, zimankós, zord viharba'
Diderg, a míg körötte dül a tél.

Nevetve nézik jó meleg szobából
Az ily rajongó, balga utazót,
S iván a hegynék gyöngyöző borából,
Mámmorral festik a rideg valót;
Örülnek, hogy száraz maradt a lelkük,
Szivük hideg, magába zárkozott,
S nem adtak olcsón másért, mint mi tettük
Erőt, nyugalmat, éjet és napot.

Sovány jutalmat ad a sors azoknak,
Kik a legdrágább munkát végézik.
A proféták mind elhagyatva haltak,
Törletlenül omoltak könnyeik.
Bitóra vitték, verpad lőn az ágyuk,
És jeltelen sír néma a börtönük;
Csak akkor tűnt dicsőség fénye rájuk,
Mikor már rég elporladott szivük.

E jeltelen sír képe biztat engem,
Ki nem remélek díjat s szolgabért,
Örömmel adtam oda ifju lelkem
Bajok között hánykódó népemért.
Kicsiny a mag s a kéz bár gyöngé, fáradt,
Mely ülteté s szünetlen öntözé,
De ha kisarjad, ez vet édes árnyat
Virágtalan, kopár sirom fölé!

Győzelem !

Kitörve kis szobámnak börtönébül
A csillagok honába szárnyalok.
Előttem minden földi összetörpül,
Körüllebegnek holdak és napok.
Búterhes lelkem örök fénybe' fürdik,
Kitárul az örvényes végtelen,
S fölérve a beláthatatlan úrig,
Köszöntlek, Győzelem !

Győztem. Leráztam szívem minden álmát,
Lemondtam a muló gyönyörről én ;
Lássam siromnak föltárulva száját,
Meg nem ijeszthet semmiféle rém.
Legyek gyülölt, gyalázzanak meg engem,
Szorítsa két karom a rabbilincs,
A vérpadon is lelkesülve zengem :
Tömlöc számomra nincs !

Halott vagyok. Nem süt rám nap világa,
Nem látok erdőt, völgyet és hegyet ;
Nem ér hozzám virágok illatárja,
Nem hallom a pacsirta-éneket.
Megszoktam az élet sötét viharját,
Sok éven át leláncolt rab valék, —
Ezért imádlak tégedet, szabadság
S kitárt, magasztos ég !

Bátran kiállok minden zsarnok ellen,
Legyen nálam százszor hatalmasabb,
Ezerrel szembe', fölszakítva keblem,
Kiáltok : Ölj meg, gyáva szolgahad !
Tiporj reám, de nem hódol meg ajkam,
Nem szennyezi be térdem föld pora :
Ki egyszer járt a szédítő magasban,
Nem térdel az soha !

Tél.

Metsző, fagyasztó szél fúj mindenünnen.
Fázom. Szivemben zordon tél viharz.
S én itt vagyok sötétlő rengetegben;
Köröttem erdő: milljó emberarc.
Én itt vagyok s epesztő, szomju lázzal
Tavaszzal és napfényről álmodom.
Eltévedett lelkem búsongva szárnyal
Levéltelen, hóülte gallyakon.

Napfényt! ... Mosolygó égboltnak világát,
Feslő virágok illatát nekem!
Himes mezőt, hol délibáb vonúl át
S harmat remeg a lengő füveken ...

Fázom; szívemnek vére dermeteg már;
Hozzám nem ez egyhangu tél való.
Tavaszh legyen s virágot termelő nyár,
Vihart, verőfényt egyaránt adó.

Hideg van itt, e meddő, léha korban,
Nyerészkedés silány küzdelmiben.
Minden, mi nagy, szép volt a drága múltban,
Ledőlt s nem kelt helyébe semmisem.
Gúny tárgya lett a szívnek tisztasága,
Rongyokba' jár a száműzött erény,
Mulatókert a remeték magánya,
Bűn háza van a templomok helyén!

Elpusztulunk-e, megfagyaszt-e minket
E tespeteg, mogorva télidő?
Vagy, melyet a próféták ajka hirdet,
A szép tavasz derűje visszajő?
Kihajt-e a dermedt rögök virága,
Fölpezsdül-e a vén föld vére majd;
Vagy mindörökre éj borúl reája,
És zsibbadás, halál fog ülni rajt'?...

Ki fog derűlni; szívem ezt dobogja,
A kikelet fuvalma visszatér;
S bár elfagyott a táj virága, lombja,
Ismét kihajt a megmaradt gyökér.
Bűn és erénynek harca dúl örökön,
Örök a veszteség s a győzelem,
De nem lesz addig bús halál a földön,
Mig rajta egy remélő szív terem!

TARTALOM

Édes anyámhoz	5
Új nép	6
Utam	9
Távolban	12
Egyedül	14
Carmen Saeculare	16
Alföldön	19
Te rólad is	21
Csak azt a szót	23
Március Idusán	24
Számüzötten	26
Othon	28
Zsoltár a pusztában	30
Pohár között	32

Neked mondok hálát	34
Félhomályban	36
Csüggedés perceiben	38
Az igazságról	40
Az Úr haragja	43
Halottak napján	46
Az öreg nemes	48
Vágyaim	50
Küzdelemben	52
Hazámhoz	54
Csendes boldogság	56
Tovatünt álmok	58
Visszatérő álmok	60
A hős	62
Gyilkosok	64
A gyári munkás	65
Nem ezt kerestem	67
Egy barátom jegyváltásakor	69
Tűnő szerelem	71
Hiába foly	72
Betegem	73
Magam vagyok ismét	75
Tavasszal	77

Látogatás	78
Szikla-rózsák	81
Békóban	83
A verébhez	85
Igyunk, barátim	87
Kétség között	89
Üldözve	91
Pályám bére	93
Győzelem	95
Tél	97

